

EDITH PEDERSEN

Offentliggjort d. [14. august 2018](#)

Edith Pedersen blev født i Sønderjylland i 1943 og flyttede få år senere til Aarhus. Erindringer er et tilbageblik på livet i Aarhus og familien i Sønderjylland.

Interviewperson: Edith Pedersen

Interviewer: Ditte Weibel

Dato: 14.07.2017

Edith: Begge mine forældre var sønderjyder. Jeg er født i nærheden af Haderslev den 1. august 1943 kl. 3.30. Min bedstemor tog imod mig ned i en gulvspand, da min far og min tante var cyklet efter jordemoderen.

Vi boede helt ude ved kysten, så jeg har altid været en vandhund.

Mine forældre blev gift under krigen, fordi de skulle have mig, eller det var i hvert fald anledningen til det. De var for unge, så de skulle have kongebrev, apropos al den snak der er nu om udlændinge, der bliver gift.

Min mor blev 19, 19 dage efter at jeg blev født. Min far var blevet 20 d. 14. juli.

De kom til at bo hos min fars mellemste bror, som havde et hus med en førstesal. Dengang under krigen havde folk jo ingen penge, men de fik så et værelse og et lille køkken ovenpå og boede der.

STORE ÆNDRINGER I FAMILIEN

Så sker der det, at min mors far – han var selvstændig, og havde en radio- og cykelforretning i en anden by, der hedder Hoptrup – uheldigvis dør efter tre døgn af en gang alvorlig meningitis.

Han bliver indlagt i Kolding en torsdag, og dør om søndagen. Og det var jo ret katastrofalt dengang – at dø fra en kone og fem børn, hvoraf min mor var den ældste. Min mors mor havde ingen uddannelse, og det var der jo ikke ret mange kvinder, der var født i 1900, der dengang havde.

Så det var katastrofalt, for hun havde ingen muligheder for at føre forretningen videre under krigen. Det var i 8. april 1946, og der var ikke noget, der hed enkepension eller noget som helst andet.

Min mor var den ældste, og hun var knap 22, desuden var der en søster, som var et år yngre. Der var et par brødre – en bror, som ikke var konfirmeret endnu, og en, der ikke var startet i skolen. Dem blev hun alene med. Mine forældre var jo gift og flyttet.

I starten prøvede de efter bedste evne at køre det hele videre, men det kunne ikke lade sig gøre.

De boede lige op ad hovedvej A10, og havde også en benzinstander ude på fortovet, så nat og dag blev de ringet op af nogen, der skulle købe benzin. Hun var ret bundet, og det gik slet ikke for hende. Hun blev egentlig ret fattig i forhold til hvad hun havde været.

Hun havde haft en mand med en god forretning med et godt levebrød – og for at gøre det færdigt var min morfar medlem flere steder i Sønderjylland. Mange steder har man endnu frivillige brandværn, og der var han med. Han var en livsglad fyr.

Min mors mor kom fra et stærkt indremissionsk hjem, og var meget præget af det. Da hun blev alene, med hele den flok børn, faldt hun simpelthen i igen, med al den religiondyrkelse. Det var meget, meget svært, og min mor har tit været så vred på hende, fordi hun ændrede fuldstændig karakter.

Hun kunne slet ikke være alene, og begyndte at se sig om efter en ny mand, for hun kunne ikke undvære at have en mand i huset. Ret hurtigt fandt hun en, hun blev gift med, og det var altså meget svært for min mor.

Sidenhen har hun som voksen tit sagt: "Ja i dag kan jeg kun sige, at det var godt hun fandt ham, for det fratog os for en masse forpligtelser, men dengang var jeg nok for ung til at se den side af sagen."

FAMILIEN FLYTTER TIL AARHUS

Det vendte meget op og ned på deres liv. Da min far havde været inde som soldat og krigen var slut, besluttede de at flytte til Aarhus i november 1946. De havde nogle ungdomskammerater, som allerede på det tidspunkt var flyttet. I starten boede de på værelse hos nogle af deres venner fra Sønderjylland, og så kunne de begge, først og fremmest, gå i gang med at søge arbejde.

Min far tog en uddannelse som gartner, og på den måde kom de selv i gang.

De har altid haft det sådan, når vi kørte hjem fra besøg i Sønderjylland, at de sagde: "Det er rart at komme derved, og hvor er det dejligt at komme hjem." De var begge to meget glade for Aarhus.

Som den eneste, de havde på det tidspunkt, var jeg med til at flytte rundt og bo i havehuse og hos nogen der havde noget. Det var rigtig elendigt der i 1946 og 1947.

Min mor har fortalt om en ejendomsinspektør på Rådhuset, hvor de var nede for at få en bolig, da de skulle have min søster i 1949. Da havde de trods alt boet i byen i tre år. Men denne ejendomsinspektør havde været så næsvis, for han sagde til hende: "Er der nogen, der har sendt bud efter Dem?" Nej, det var der jo ikke. "Så synes jeg, De skulle tage tilbage, hvor De kom fra!" Hun glemte det simpelthen aldrig, for de havde arbejde begge to og knoklede simpelthen som ganske unge mennesker, for at få deres eget liv og klare sig selv.

I: DET HAN SAGDE, DET VAR: "DER ER IKKE NOGEN, DER HAR TILBUDT JER ET JOB HEROPPE, SÅ TAG TILBAGE TIL SØNDERJYLLAND! "

Edith: Nej, for job, det havde de! Hun kom for at høre, om man kunne få en lejlighed, og da var det han sagde: "Er der nogen, der har sendt bud efter Dem?" Altså, deroppe fra. Han syntes, de skulle tage tilbage, hvor de kom fra. Hun glemte det aldrig. Han var en rigtig næsvis person.

I starten gjorde min mor rent hos folk. Jeg kan huske, jeg var med hende hos en familie i Ny Munkegade i vaskehuset, når hun skulle vaske der og gøre rent. Det var jo, hvad der var at få, der lige efter krigen. På et tidspunkt blev hun så ansat ved Aarhus Skolevæsen og blev rengøringsassistent der. Hun nåede at holde 40 års jubilæum. Hun skulle holde op ved udgangen af den måned, hvor hun blev 71, og det gjorde hun så. Hun havde mange tillidsposter, og hun var glad for det. Fagligt aktiv på flere fronter, også politisk aktiv, så der var mange ting, der bandt hende udover arbejdet. De poster ville jo falde væk, når hun holdt op med at arbejde.

Min far var gartner, og han var også både fagligt og politisk aktiv. Han var bl.a. i en periode formand for det, der hedder Den kommunale Fællesrepræsentation her i Aarhus. De havde begge to mange kontakter udadtil, og det er jo nok det, der har været med til at præge mig, at man skal være i gang og interessere sig for noget. Jeg er stadigvæk politisk aktiv, så det hele binder sig sammen i en større enhed.

INDRE MISSION I SØNDERJYLLAND

I: DU SAGDE, AT DIN BEDSTEMOR FALDT TIL I INDRE MISSION. MEN DIN MOR VAR IKKE OPDRAGET I INDRE MISSION?

Edith: Overhovedet ikke! Det var nok det, der var meget svært at acceptere, for så var hendes liv jo lige pludseligt blevet et helt andet, end da hun havde min morfar som var sådan en livsglad type. Jeg kan huske, når min mand og jeg besøgte min bedstemor – hun døde i 1971, og vi var da flere gange nede for at besøge hende – at noget af det, der slog os, var, at hun havde Bibelen til at ligge ude på køkkenbordet. Den ene gang, hvor vi kom derned, var hun ved at lave mad, og så skulle hun læse i den, samtidig med at hun lavede andre ting. Det føltes meget fremmed og forkert. Med al respekt for det hun havde valgt – jeg kan godt se, at hun havde brug for et eller andet at holde sig til – men fra at hun var en glad kone, var positiv og så lyst på tingene, så faldt hun i den grøft der, som var noget helt andet!

I: DU ER HELLER IKKE OPVOKSET I DET MILJØ?

Edith: Nej tværtimod, og vi har tit snakket om, at det virkede så stærkt og så forkert, at man næsten kun kunne gå den anden vej. I hvert fald når man går så meget til ekstremerne, som hun gjorde. Meget forkert, og mor har da tit sagt, at de var glade for, at de havde den afstand derned, for så var det sådan – væk.

I: MEN HVAD MED DIN MORS SØSKENDE? DER VAR JO NOGEN AF DEM, DER STADIG VAR SMÅ.

Edith: Ja, det var der. Min mors søster, som var cirka et år yngre end min mor, og hendes mand var på et tidspunkt ude for en alvorlig bilulykke, hvor min moster blev skadet meget og aldrig genvandt helbredet. Der var egentlig mange svære ting, og derfor begyndte hun og hendes mand at være med i alt det der mission. Det var ligesom det samme mønster, at man var nødt til at finde et eller andet at tro på for at kunne holde sine lidelser ud.

Min mor og hun havde megen respekt for hinanden, og selv om de nogen gange prøvede at prædike, så var det ikke det, de skulle, hvis de skulle holde ud at være sammen. Jeg har oplevet det personligt, for da min mand blev syg og døde af kræft efter 13 års sygdom, sendte de også nogle gange breve til mig om, at de bad for mig, og at de gjorde dit og dat. Jeg tænkte nogle gange ved med selv, at det er da meget flot, at de gør det. Men når de kan nøjes med at gøre det på papiret, så generer det jo ikke, når jeg er her, og de er dernede. Men simpelthen, deres livsindstilling til det at være menneske, og det man må have lov til at tro på ...

I: DIN MORS FAMILIE BOEDE STADIGVÆK NEDE I SØNDERJYLLAND?

Edith: Der er ikke nogen tilbage.

I: JEG TÆNKER IKKE BARE PÅ DIN MORS SØSKENDE, MEN DERES BØRN OG BØRNEBØRN. BLEV DE DERNEDE?

Edith: Jeg har en fætter og to kusiner.

I: OG DE BLEV?

Edith: Ja, det gjorde de. Det er kun min mor og far fra begge familier, der har løsrevet sig, hvis man kan sige det.

FORSKELLIGE ADRESSER I AARHUS N

I: HVORDAN FALDT DE OG I SÅ TIL I AARHUS, NU HVOR AL FAMILIEN VAR...?

Edith: Godt! De lærte at klare sig selv, og det har de været gode til. Nu er de væk begge to. Min mor døde for knap tre år siden, tolv dage før hun ville være blevet 90, og hun var fuldstændig frisk i pæren. Men hendes krop var skrøbelig. Hun faldt og brækkede hoften. Hun havde ellers hundredvis af gange sagt – de byggede hus i 1957, og fik et rigtig dejligt hus i et plan – "... for der kan jeg da blive til jeg skal herfra." Og så brækkede hun hoften i april og døde d. 7. august. Hun nåede ikke at komme hjem mere, men kom på plejehjem i de sidste måneder. Det var ikke nogen god oplevelse, fordi hun blev ved med at være frisk. Hun kunne blive ved med at se de ting, der ikke var i orden. Samtidig havde hun det også sådan, at hun sagde: "Det er jo ikke dem, der arbejder her; det er jo ikke deres skyld, men de har alt for travlt!" Hun blev ved med at bevare et positivt livsindhold, selvom der var mange ting, der ikke var i orden.

I: MEN DE KOM TIL AARHUS, OG DE BOEDE HOS NOGLE VENNER, DE KENDTE. HVORNÅR FANDT DE NOGET FAST, OG HVAD VAR DET?

Edith: Jamen, jeg har skrevet en hel roman om det. Det var et halvt år her, og et helt år der. I 1948 købte de en grund på Kristtornvej, hvor der var et havehus på grunden. De købte det af en bådebygger, som arbejdede der, og der var ingen gulve, eller noget som helst, så de måtte få det gjort til at bo i. Der boede vi fra 1948, og min søster blev født i 1949. De byggede deres eget parcelhus på grunden i 1957 med et 60-årigt statslån. Dengang skulle man enten have en gældfri byggegrund eller 5000 kr. på bankbogen for at opnå dette.

Og nu bliver huse solgt til i det kvarter ... min bror har overtaget det, fordi min søster og jeg havde begge hus selv. Det var tanken fra starten af, at hvis han var interesseret når mine forældre var væk, skulle han købe det, med de favorable vilkår, man kan byde når det er pårørende, med ejendomsvurdering minus 15% ...

I: JEG KAN SE, AT I HAR HOLDT JER EN DEL I AARHUS NORD? GIK DU I DEN SAMME FOLKESKOLE?

Edith: Ja, for jeg startede først med at gå i skole i 1950. Jeg gik på Skovvangsskolen fra 1950 til 1960. Ingen skoleskift som alt det, det ligger forud for min skolegang. Min søster og min bror har også gået på Skovvangsskolen, og de var jo heller ikke med til alt det flytteri.

UNG PIGE I HUSET – I ODDER

I: EFTER FOLKESKOLEN ...

Edith: ... var jeg i huset i Odder, for hvis man ville ind og være sygeplejerske, skulle man have været et år i huset.

I: HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE I HUSET?

Edith: Man passer børn, gør rent, laver mad og alt det der. Jeg startede med at være i huset i Odder. Da jeg kom hjem og sagde, at nu havde jeg fundet noget, spurgte min mor: "Hvorfor har du taget det?" "Jamen, det er jo fordi jeg vil jo gerne flytte hjemmefra og stå på egne ben." Der var eget værelse, og det var hos en forretningsfamilie med tre børn.

Min mening var – jeg startede allerede 1. juli, så jeg havde 8 dages sommerferie det år – at jeg ville begynde på aftenskole, så jeg kunne komme ud at lære andre mennesker at kende og lære nyt. Jeg fandt hurtigt ud af, at sådan ville det overhovedet ikke blive. Jeg var ung pige i huset – og jeg skulle stå op hver morgen og lave morgenmad til manden i huset, han skulle have frisklavet øllebrød, jeg skulle pudse hans sko, jeg skulle gøre rent og lave mad.

De havde en på otte måneder, en på otte år, og en der var lidt ældre. Skæbnen ville, at pigen, der var otte år, fik hoftedysplasi, og skulle sidde i kørestol, og pigen på otte måneder var der jo meget pasning med. Så jeg havde én i klapvogn, én i kørestol, og den store pige.

Jeg skulle lave varm mad til middag hver dag, for de kom hjem for at spise. Jeg fik også at vide, at det skulle være færdigt kl. 12 hver dag, og det var blomkålsgratin som ikke kan stå i ovnen, når det er færdigt, for så skal det spises. Men tit kom de ikke hjem for at spise, før klokken var halv to.

Engang fik jeg at vide, at deres unge pige plejede at sidde oppe på værelset og stoppe deres undertøj og gøre ved, når det blev efterår, og hvis jeg skulle ud på et par fritimer, når vi havde spist frokost, skulle jeg først gøre klar til aftensmad. Jeg kunne slet ikke overskue alt det.

De tog også til Herning en uge, hvor konen var fra, og imens skulle jeg gøre hovedrent i det store hus og fernisere gulve. Hver anden lørdag skulle jeg vaske vinduer i terrassen. Det var sådan nogle små vinduer, og dem skulle jeg pudse med kridt, for så blev de så flotte. Det vil sige, at hver anden weekend, når jeg tog hjem, var mine fingerspidser fuldstændig ødelagte af at stå og vaske de skide vinduer af med kridt. Så tænkte jeg: "Det gør du ikke!" Når jeg ikke engang kunne regne med, at jeg kunne komme ud om aftenen, når vi kom hen i september ...

Jeg kom hjem og fik sagt til mine forældre, at jeg holder på den og den dato, og min mor syntes, det var fint, at jeg kunne træffe den beslutning, for en familie som dem skulle ikke have en ung pige på 17 år. De skulle have en husmor, eller en husbestyrerinde, fordi de opgaver var alt for voldsomme til en, der ikke var ældre end jeg var. Det blev en kort proces, for det ville jeg ikke finde mig i.

FORBEREDELSE TIL SYGEPLEJEFAGET

I: KUNNE DU SÅ SÅ SØGE IND SOM SYGEPLEJERSKE DEREFTER?

Edith: Nej, det kunne jeg ikke, for man skulle fylde 19 år i løbet af det første halve år, mens man gik på det, der hed forskole eller forkursus. Jeg kom i huset hos en anden familie, og det var rigtig dejligt. Det var opgaver, der lå inden for det, man kan sige var rimeligt. Der var jeg i et år.

Til jeg havde alderen, tog jeg arbejde på en tobaksfabrik. Jeg var nødt til selv at tjene penge til mine bøger. Der var ikke råd til at hjælpe mig. Senere har jeg været glad for, at jeg har prøvet at arbejde på fabrik, da jeg fik en forståelse for, hvordan det var at arbejde på denne måde, og jeg fik en forståelse for disse menneskers livsvilkår.

Jeg var på Amtssygehuset og på Kommunehospitalet for at høre om, hvor jeg kunne søge ind. Jeg havde en skolekammerat, og hun og jeg ville gerne følges ad. Vi var ude til samtale med forstanderen på Amtssygehuset, og så siger hun: "Hvad vil De så lære, indtil De kan starte her?" "Jamen, jeg havde tænkt mig at tage et rengøringsjob, eller andet, hvor jeg kan tjene penge til bøger." Og jeg havde tænkt mig, at det kunne være en ide at søge ind på et sygehus, for at se hvordan miljøet var. Jeg kan huske lige så tydeligt, at hun klappede hænderne sammen og sagde: "Det var dog skrækkeligt. Så ser De jo sygehuset fra bunden af!"

Det, at min mor var rengøringskone, som var ærligt arbejde, og den klappen hænder der, og at det var skrækkeligt, gjorde, at jeg gik op på Kommunehospitalet, og snakkede med hende, der stod for elevundervisningen dengang, og havde mine papirer med, og så sagde hun til mig: "Ja, det første hold er godt nok helt optaget, men jeg kan se, at De har nogle meget flotte karakterer, så De kan regne med, at komme med næste gang." Og så var det bare det.

Dengang skulle man jo bo på sygehuset, og det startede jeg også med at gøre. Jeg fik min uddannelse der, og det har jeg været glad for.

I: MEN DU HAR VÆRET MEGET FOKUSERET PÅ DET. DU SKRIVER I DINE PAPIRER HER, AT DU VIDSTE, DA DU FIK DIN LILLEBROR, AT DU SKULLE VÆRE NOGET INDEN FOR SYGEPLEJE. HVORDAN KAN DET VÆRE?

Jeg var 13½ år, da han blev født. Sundhedsplejersken kom jo, og vi snakkede meget om, hvordan det job var. Da jeg søgte ind som sygeplejerske, var det fordi jeg tænkte, at det var den vej, jeg ville gå. I forbindelse med uddannelsen var jeg ude på studiedage, som det hedder nuomstunder, for at følges med en hjemmesygeplejerske, og en sundhedssygeplejerske.

Da jeg var ude med hjemmesygeplejersken, fandt jeg ud af – og det har jeg senere revideret – men dengang ... Jeg har måske været uheldig, for hun havde meget med, at: "... ja, den familie der, der skal jeg hen i dag, og der synes jeg ikke jeg kan have en med." Det prøvede jeg flere gange i den uge. Hvor det, der måske var lidt kød på, var lidt spændende og lidt udfordring i, der syntes hun ikke, at hun kunne have mig med. Jeg kan ikke sige om det var rigtigt eller forkert. Jeg kan bare huske, at jeg tænkte, at den drøm bliver aflivet på forhånd.

GIFT, FÆRDIGUDDANNET, MOR OG JOB PÅ ONKOLOGISK AFDELING

Jeg blev gift i december 1964 og blev færdiguddannet 1. september 1965. Jeg var gravid med mit første barn da jeg blev færdig, så jeg arbejdede kun kort tid, inden jeg skulle på orlov. Jeg havde fået stilling som sygeplejerske på thoraxkirurgisk afdeling, og var rigtig glad for det, men jeg fik nyreproblemer i forbindelse med min graviditet og fødsel.

Dengang hed det sig, at man skulle starte igen på 3 måneders dagen for fødslen, men fordi jeg fik ham, og ikke kunne starte efter tre måneder – og dengang kunne man måske behandle folk, som man ville – han er født d. 3. november 1965, og jeg skulle starte d. 3. februar 1966, og det kunne jeg ikke. Jeg var indlagt, og var syg et stykke tid, og skulle så på nedsat tid. Det endte med, at jeg blev fyret med dags varsel, når man ikke kunne starte den dag! Jeg kan huske det som meget træls, fordi jeg kunne starte d. 22. februar på nedsat tid, så det var faktisk kun 19 dage.

Sådan var det, og jeg har sidenhen mødt flere, der har sagt, at "... åh, hvor kunne jeg have lyst til at køre den sag for dig, for det har de ikke ret til," hvor jeg har svaret, at det vil jeg ikke bruge energi på. Det er overstået.

Jeg var så heldig, da jeg kunne starte igen, at jeg fik tilbudt et job som timelønnet på Radiumstationen, nu Onkologisk afdeling, altså på Kræftafdelingen.

Jeg startede i en periode med fire timer om dagen, indtil jeg kunne begynde at have noget mere. Det blev jeg så glad for, at i stedet for, som min plan jo ellers var, at starte med livets begyndelse, så blev det i den anden ende. Det har jeg ikke fortrudt en eneste dag. Det speciale, som jeg valgte, har været meget, meget omskifteligt, forstået på den måde, at de første fire år var jeg på en afdeling for patienter med blodkræft.

Så fik jeg vores datter. Jeg sagde simpelthen op, og var hjemme i halvandet år. Min mand var ved postvæsenet og havde skæve tider, og for at vi kunne få vores familie til at fungere godt, var det nødvendigt med intet arbejde i en periode. Jeg kom på en anden afdeling, da jeg sagde, at jeg gerne ville starte igen, og det endte med at jeg var 40 år i det samme afsnit på Kræftafdelingen, hvor der er forskellige afdelinger.

I: HUN MÅ HAVE SAGT NOGET INSPIRERENDE, DEN SUNDHEDSPLEJERSKE DU MØDTE, DA DIN LILLEBROR BLEV FØDT. HUN HAR JO FORMET DIN KARRIERE, SELVOM DET ENDTE MED LIVETS AFSLUTNING I STEDET FOR LIVETS BEGYNDELSE.

Som jeg også sagde, da jeg var ovre ved Dronningen og havde fået min medalje: "Jeg har ikke fortrudt en eneste gang, at jeg valgte det speciale. Tværtimod. Jeg har glædet mig til at komme på arbejde hver eneste dag." Jeg har haft forskellige funktioner, for jeg har været almindelig sygeplejerske, jeg har været souschef i en periode, jeg har været underviser.

Jeg har formået, når afdelingerne skiftede specialer, at tilpasse mig brystkræftpatienter, børn med kræft, og jeg har hele tiden haft udfordring i, at det var noget forskelligt.

I: DU HAR HELE TIDEN HOLDT DIG AKTIV, MEN INDEN FOR DET SAMME OMRÅDE.

Det har jeg.

I: VAR DET TILFÆLDIGT, AT DU ENDTE PÅ ONKOLOGI?

Det var det. Der var en stilling på fire timer, så det var skæbnen.

I: DU HAVDE IKKE OVERVEJET DET FØR?

Overhovedet ikke. Det var rent tilfældigt. De sidste mange år arbejdede jeg med de rigtigt alvorligt syge, så da tog jeg en onkologisk efteruddannelse, hvor jeg også var i praktik i en kort periode på Hospice Søholm, og i den forbindelse var jeg også i hjemmeplejen, så det var rigtig spændende. Jeg var hele vejen rundt, og jeg blev ved med at have en udfordring i det, jeg var i.

I: VAR DET IKKE HÅRDT?

Det syntes jeg ikke, forstået på den måde, at det har været en rigtig, rigtig god arbejdsplads, og man har været meget fremme med hensyn til at tage vare på den enkelte patient og deres pårørende. Man har hele tiden haft mulighed for at gøre det, der var vigtigst for dem, og det er nok det, jeg har set som den største udfordring.

KRÆFTEN IND PÅ LIVET

Min mand blev syg i 1983 og døde i 1995 af en meget sjælden kræftsygdom i blodet, men da han blev syg i 1983 og indlagt på Amtssygehuset, var der nogle af mine veninder, der sagde: "Jamen, vil du så ikke et andet sted hen og arbejde?" Hvor jeg sagde: "Nej, det vil jeg ikke. Hvis ikke jeg kan bruge det på os selv, som jeg har lært i alle de år, så har det jo ikke været noget værd." Og jeg vil sige, at det har været en stor, stor hjælp for os. Den sygdom han døde af hedder myelomatose og der er kun omkring 160 tilfælde af det om året. Det var en kæmpefordel for os, at jeg havde kendskab til den.

Da han havde fået diagnosen, skulle jeg kæmpe med at få ham indlagt, for det ville han ikke. Jeg måtte have nogle til at hjælpe mig, for han var så dårlig, men han ville ikke. Jeg kan huske, at han en dag sagde: "Du har jo en bog om det. Må jeg ikke se den?"

Hvor jeg så siger: "Joe, det må du godt." Alligevel når jeg at tænke, og det husker jeg lige så tydeligt, at der i bogen står at kun 20% når at leve i mere end fem år med den diagnose.

I: HVOR LÆNGE HAVDE HAN DA VÆRET SYG?

Ikke ret længe. Det var lige i starten. Jeg tænkte, at han kan lige så godt se det på tryk, for så ved han, hvad det er, han er oppe imod. Han sad og læste i bogen, og så sagde han: "Tyve procent, der kun lever i fem år! Det er sku ikke meget!" "Nej, det er det ikke." "Men hvem siger, at jeg ikke er en af dem?" Så det var vores udgangspunkt. Overlægen, der passede ham – det var så heldigt, at han også havde vagten den weekend, hvor han døde – sagde til os, at han aldrig ville glemme vores familie, for vi havde klaret det flot. Og det kan man jo ikke lade være med at tænke på. Man må jo sige, at den svære situation lykkedes det at klare.

ÆGTESKABET

I: JA, DET MÅ MAN SIGE. – MEN ... LAD OS SPOLE LIDT TILBAGE. DIN MAND, HVOR MØDER DU HAM?

Ja, det var sjovt. Min veninde, som jeg har kendt siden første klasse, og som jeg stadig har forbindelse med, var ansat på kontor ved postvæsnet. Min mand var også ansat ved postvæsnet, og hendes kæreste var en af de unge postbude. De havde begge snakket om at tage ud i Friheden og høre noget popmusik. Der var vi ude med dem et par gange, men så blev vi enige om, at det gad vi ikke, for det var sådan noget vildt noget. Men det var på den måde, vi mødte hinanden.

I: VAR HAN OGSÅ FRA BYEN AF?

Ja.

I: OG SÅ FLYTTER I SAMMEN, OG HVORHENNE?

Det gjorde man jo ikke bare lige sådan dengang. Vi begyndte, da vi havde været sammen i et års tid eller halvandet, at ville bo sammen, og vi ville også giftes. Vi fik min svigermor til at rende ned på boligkontoret hver dag. Det var ikke let for unge mennesker dengang at få en lejlighed. Man skulle i hvert fald ud i omegnen af Aarhus for at finde noget, og selvfølgelig ud i noget nybyggeri.

I: HVORDAN KUNNE DET VÆRE?

Fordi ingen ville betale de dyre lejligheder, og når man nu siger, hvad der var dyrt dengang, kan man jo slet ikke fatte det. Vi flyttede ud i Brabrand-Årslev Kommune, hvor vi fik en lejlighed fra d. 15. 12. 1964 på Sigridsvej, og vi skulle give 451 kr. om måneden leje, og 50 kr. om måneden i a conto varme. Det var en helt ny lejlighed med to værelser og to kamre. Andre syntes, det var forfærdeligt at flytte fra Christiansbjerg og så helt ud til Brabrand. Vi var ene unge familier, der flyttede derud, og vi boede der i 10½ år, og så købte vi dette hus i 1975.

TILHØRSFORHOLD TIL AARHUSOMRÅDER

I: DU BOEDE PÅ CHRISTIANSBJERG FØR? VAR DER SÅ MEGET OPPE I DET OMRÅDE PÅ DET TIDSPUNKT?

Der var ikke nogen nye lejligheder. Man skulle ud i omegnen, og Brabrand-Årslev Kommune havde bygget Skovgårdsparken. Det var et rigtigt dejligt sted, men nu har området jo ændret noget karakter.

Jeg har altid været glad for have. Jeg havde skolehave som barn, og så havde jeg fået overtalt min mand til at vi havde en kolonihave. Børnene ville ikke med, selvom de ikke var ret gamle, og derfor købte vi det her, hvor haven var lige ved huset.

I: HVOR LÅ KOLONIHAVEN?

Kolonihaven lå på Edwin Rahrsvej. Det var et stykke nypløjet jord, som vi fik i 1970 med fire hjørnepæle – værsgo' at starte.

I: BYGGEDE I SELV HUS DERUDE?

Det gjorde vi, og det var lidt sjovt.

I: DU FÅR TO BØRN, SOM SÅ ER VOKSET OP HER?

Ja, de har gået på Gammelgårdsskolen.

ARBEJDET PÅ TOBAKSFABRIKKEN

I: OG SÅ VAR DER NOGET MED EN TOBAKSFABRIK?

Jamen, det var det år, jeg skulle have has på, inden ...

I: DET VAR DER, DU TJENTE PENGENE?

Det år har jeg tit været utrolig glad for, for det lærte mig noget om, hvordan det er at arbejde på en fabrik. Vi var sat sammen to og to, der skulle lave de kære cerutter. Jeg sad der med en fraskilt mor til et par børn, og jeg sad der som 18-19-årig, og jeg har da tit tænkt, med al respekt for arbejderne der, at det var da godt, at man ikke skulle sidde der, til man blev 70. For man lærte, hvor tung en opgave det kan være, at sidde sådan et sted dag ud og dag ind.

I: MEN DU FIK SÅ BØRNENE, OG ARBEJDEDE PÅ HALV TID, OG SÅ OP PÅ FULD TID IGEN? OG DIN MAND VAR STADIG VED POSTVÆSNET?

Jeg blev mange gange spurgt, om ikke jeg kunne tænke mig en stilling som souschef. Hver gang havde jeg sagt nej, for jeg syntes det var vigtigere at have det, der fungerede, omkring mig. Da min mand blev syg, blev jeg igen spurgt, og da tænkte jeg, at det er nok bedre ikke at blive ved med at sige nej, men at sige ja. Også tænke fremtid, for jeg var jo klar over, at det kunne komme til at gå hurtigt med ham. Men der var jo ingen, der kunne forestille sig, at han kunne leve med den diagnose i 13 år.

I: REJSTE I MEGET SAMMEN? DIN MAND, DIG OG BØRNENE?

Nej, det gjorde vi ikke. Det var ikke aktuelt. Jo, vi tog da på ferier i Danmark, og vi var i Østrig engang, da børnene var mindre, men ellers var det her.

I: LAD MIG NU SE ...

POLITISK AKTIV

Har jeg ikke skrevet at jeg var politisk aktiv?

I: JO, OG HVORNÅR BLEV DU DET?

Det har jeg været altid!

I: VAR DET INDEN FOR SYGEPLEJERSKEFAGET?

Nej. Der var godt nok mange, der foreslog, om ikke jeg ville være tillidsrepræsentant for dem. Men fordi jeg arbejdede nedsat i en periode, var det jo udelukket, at jeg kunne gå ind i det. Nej, jeg har været rent politisk aktiv som partimedlem i over 50 år.

I: MÅ MAN SPØRGE HVOR?

Det lægger jeg ikke skjul på! Jeg er socialdemokrat! Jeg er vokset op i et stærkt socialdemokratisk hjem. Det har været naturligt for mig at fortsætte der. Jeg var kasserer i en periode i halvfemserne, og da min mand fik sin sidste tid, holdt jeg med det, men siden 2007 har jeg været bestyrelsesmedlem. Jeg har også fra 2007 til januar 2017, været bestyrelsesmedlem i den seniorklub, man har ved sygehusvæsnet i Aarhus. Efter 10 år syntes jeg, at der var andre, der skulle træde til.

I: ER DU STADIG DERUDE?

Jeg er stadig medlem af foreningen, ja.

I: DU ER SÅ OPVOKSET I ET STÆRKT SOCIALDEMOKRATISK HJEM. DET HAR SELVFØLGELIG PÅVIRKET DIG POLITISK, MEN HAR DET OGSÅ PÅVIRKET DIG PÅ ANDRE MÅDER?

Jeg synes, det påvirker mig i forholdet til andre mennesker. Jeg mener, man skal tage vare på hinanden, og respektere hinanden. Det er naturligt, at man kan have forskellige holdninger til tingene, og at man må fremføre den holdning man har, så man kan få andre til at tænke sig om.

Jeg ser som regel også Deadline hver eneste aften, og jeg følger med i politik, og ja, det betyder rigtig meget for mig.

I: SÅ DET VAR OGSÅ NOGET, DU LAVEDE I DIN UNGDOM OG MENS DU HAVDE BØRN. HVAD LAVEDE DU ELLERS?

Jeg har gået til blomsterbinding i 16 år. Mens andre kørte over grænsen og købte ind, når vi besøgte familien i Sønderjylland, så samlede vi planter. Min have er bygget op, så jeg har mange forskellige ting i den, og er glad for det. Men omvendt, nu begynder den da også at tage kræfterne fra mig. Jeg har fået to nye knæ, og jeg er opereret i min venstre skulder. Det er hårdt arbejde at gå i haven, det er ikke altid sjovt.

I: DU HAR BRUGT MEGEN TID I HAVEN?

Ja, det har jeg, og gør det da også stadigvæk i det omfang, jeg overhovedet kan klare det.

I: DA DIN MAND OG DU VAR YNGRE, BRUGTE I SÅ DET AT GÅ I BYEN I AARHUS? IKKE NØDVENDIGVIS ...

Nej, det var nok ret begrænset. Min mand var aktiv sportsmand og var fodboldformand i en længere periode, og det fyldte rigtig meget for ham at skulle arrangere kampe. Jeg har altid syntes, det var dejligt. Nu har jeg jo i fyrrer år arbejdet hver anden weekend, så hvis jeg havde fri, og han havde kampe, og jeg ikke kunne følges med ham, syntes jeg, det var dejligt, når han kom hjem, og var fyldt med en masse indtryk, og havde haft kontakt med en masse mennesker, som han var glad for. Heldigvis – og han havde skiftende vagter, både nat og dag, som han til sidst kom fri af, de rigtig skæve vagter – men mens han havde det, elskede jeg at lave håndarbejde, og jeg har læst meget, så jeg har på mange måder været i gang på flere fronter.

I: OG DEN DAG I DAG VIRKER DET SOM OM DU ER AKTIV I POLITIK OG ANDRE STEDER, OG VI MØDTE JO OGSÅ HINANDEN UDE I ...

... jeg går til foredrag flere gange om måneden, og prøver at holde mig ajour.

FORENINGSMEDLEMSKABER I AARHUS OG ANDRE AKTIVITETER

I: BRUGER DU AROS, ELLER DEN GAMLE BY?

Jeg kommer begge steder, og jeg har været medlem af Den gamle By. Men efterhånden syntes jeg, at der ikke var så meget nyt. Jeg har selvfølgelig været der, når mine børnebørn har været på besøg. Men bare sådan gå og daske rundt, det er ikke mig. Jeg har været med i en kunstforening, vi havde på hospitalet. Den er lige blevet nedlagt her for en måned siden. Men jeg har været medlem siden 1986, og jeg har gået til forskellige udstillinger, og hvad der har været.

I: HAR DU SELV MALET ELLER TEGNET? ELLER NOGET MED LER?

Jeg strikker og jeg hækler. Det sidste år har jeg hæklet 20 tæpper, blandt andet.

I: HVAD BRUGER DU ELLERS TIDEN PÅ?

Jeg havde nær sagt ... jeg går til svømning to gange om ugen for at se om mine knæ kan blive bedre, end de er blevet, og jeg har ingen problemer med at få tiden til at gå.

I: DU HAR OGSÅ EN STOR HAVE.

Det går bare. Min datter og svigersøn og deres to børn bor her i byen. Min søn og svigerdatter og deres to drenge bor på Sjælland. Da han blev færdig på universitetet i Aalborg, var det kun job i København, som han kunne få. Nu sender de dem ud i Danmark, for nu vil de have dem ud. Sådan er det jo blevet.

I: ER DU AARHUSIANER?

Jeg siger, at jeg er aarhusianer, men med sønderjyske rødder. Det er her mit netværk er, og det er her jeg bliver.

I: DU HAR ALTID BOET I AARHUS, UDOVER DE TRE FØRSTE ÅR?

Ja, det har jeg.

I: SÅ HAR DU OGSÅ SET DEN UDVIKLING SOM AARHUS HAR VÆRET IGENNEM. FØLER DU EN STOR FORSKEL, PÅ DET AARHUS SOM DU HUSKER SOM BARN, OG DET AARHUS, SOM DET ER I DAG?

Ja, og det er ikke kun af det gode.

I: ER DET NOGET DU KUNNE HAVE LYST TIL AT UDDYBE?

OM BYUDVIKLINGEN

(Ler) Jeg har sagt det på rette sted. Jeg synes, der er blevet alt for tæt byggeri. Det er jo det, man stræber efter. Når jeg f.eks. tager bussen ind til byen, og skal besøge min bror og svigerinde, der bor på Christiansbjerg, så er der jo kø nede fra Politistationen og helt hen til Nørreport og Nørrebrogade. Jeg synes, at byen bliver for tæt. Jeg er godt klar over, at det er for at få mange, mange flere mennesker placeret, men det ikke kun er en fordel.

I: SÅ DER ER KOMMET FLERE BYGNINGER TIL?

Ja, og bare der er en lille firkant af et hus, der bliver flyttet, så kommer der et højhus. Det jeg med gru tænker på, det er Ceres-byen. Der er jo højhuse i alle retninger. Jeg kan slet ikke forestille mig, hvordan det er at skulle bo i de højhuse. Så er der et, der vender sådan, og så er der et, der vender sådan ... Jeg synes byen, bliver for tæt. Men sådan er det jo. Jeg kan heller ikke fatte at man laver den trafikalt som man gør, og det sidste nye, det er jo, at nu skal der jo nærmest være helt bilfrit inde i centrum. Jeg har en veninde som jeg følges med til svømning, som i øvrigt også har fået et nyt knæ, og som er rygopereret, og jeg gad nok vide, hvordan hun skal komme ind til svømning i Møllestien, hvis ikke hun må benytte sin egen bil, selv om hun har handicapskilt. Det bliver for tæt, og det synes jeg ikke, kun er et plus.

I: MEN ELLERS HAR DU VÆRET GLAD FOR AT BO I AARHUS?

Jeg er glad for at bo her. Det er ikke det. Men jeg kan ikke lade være med at tænke på fremtidsudsigterne, og hvordan det kan blive for dem, der følger efter. Nu står der lige i avisen i dag, at Regeringen trækker planerne om flere Letbaneprojekter tilbage. De vil ikke give flere penge. Jeg skal jo have Letbanen op ad Viborgvej til Hasle Torv, og lige herhenne ad Ryhavevej, igennem ved Ringvejen og ad Edwin Rahrs Vej ned til Brabrand. Det er jo anden etape, der kommer der. Når man ser hvordan det er blevet på Randersvej, og hvor meget den fylder der ... og der skal være to spor, hvis de planer, man har, bliver sat i verden. Så siger dem, jeg har været til møde med om kommunalplaner og jeg ved ikke hvad: "Jamen, der skal være en cykelsti!" "Hvad med bilerne?" "De skal væk." Hvis det kun bliver til en vej med to letbanespor og en cykelsti, hvad så med dem der har en bil? Jeg har ingen bil selv, den solgte jeg, da jeg blev knæopereret. Jeg tager bussen, og det går fint, men jeg synes, det bliver for kompakt på en eller anden måde. Jeg er da spændt på, hvordan det ender. Der er en der driller mig, når jeg siger, at den skide letbane kunne I godt lade være med. Nej, dig og mig, vi skal da med, når den starter d. 23. september. Så skal vi da med på en prøvetur.

I: DU KOMMER SÅ STADIGVÆK EN DEL RUNDT I AARHUS? VI SNAKKEDE OM, AT DU FØLTE DIG SOM AARHUSIANER, MEN HVAD VIL DET SIGE AT VÆRE AARHUSIANER? KAN MAN DEFINERE DET?

Det er nok lidt svært at definere. Det, jeg kan begrunde det med, er at jeg er glad for det sted, hvor jeg er vokset op, og jeg er glad for at være her i byen. Der er jo mange tilbud, hvis man vil benytte dem. Rimeligt gode transportmuligheder, selv om man skal have en siddeplads, fordi man ikke kan holde ud at stå. Jeg synes, der er mange muligheder for at vælge til, og at vælge fra.

PENSIONISTTILVÆRELSEN I AARHUS

I: ER DET GODT OG NEMT AT HAVE ET AKTIVT ÆLDRELIV SOM PENSIONIST I AARHUS OG OMEGN?

Jamen, det synes jeg det er. Man kan jo sidde og sortere i, hvad vil du gerne, og hvad vil du ikke.

I: DU FØLER, DER ER NOK TILBUD, DER HENVENDER SIG TIL DIG?

Bestemt! Det er nok mere at kunne vælge fra, for ellers kunne man jo være afsted hver eneste dag, og det vil jeg ikke. Jeg vil også have lov til at være hjemme her på min egen matrikel.

I: NU SNAKKEDE DU OM, AT DET KUNNE VÆRE VIGTIGT AT FÅ EN PLADS I BUSSEN. ER DET NEMT NOK?

Det synes jeg faktisk det er. Det er mange gange udlændinge, der er søde til at spørge, om ikke jeg vil sidde ned.

I: DU SKRIVER, AT DU DELTAGER I MANGE MØDER OG KURSER, SOM OMHANDLER DISKUSSIONER OM SUNDHED OG SYGDOM. HVORDAN KAN DET VÆRE?

Det er ikke så meget ... jo, det er det, og jeg gør det. Jeg går til møder om hvordan vores sundhedsvæsen skal være, og hvordan man vil prioritere.

I: DET GØR DU STADIG, SELV OM DU ER PENSIONERET? HAR DU NOGET AT SKULLE HAVE SAGT PÅ DET OMRÅDE?

Det synes jeg, at jeg har. Jeg oplever, at der bliver lyttet meget, og jeg har også været til Folkemødet de to sidste år for at se, hvad der sker, og for at følge med i debatterne. Jeg får tit opfordringer om at komme.

I: SÅ DU KAN IKKE HELT LADE OMRÅDET VÆRE?

Nej, det kan jeg ikke. Slet ikke!

I: DU LÆRER STADIG NYT, OG PRØVER AT HOLDE DIG OPDATERET?

Jeg læser stadig mit tidsskrift, og hvis der er nogle emner, går jeg efter det, og om der er nogle nyheder.

I: HVOR MEGET ER DU AKTIV NU I DET POLITISKE?

Edith: Jeg har været med i bestyrelsesarbejdet i en ti år nu, og så var jeg kasserer i halvfemserne.

ANDRE AKTIVITETER SOM PENSIONIST

I: HISTORIEN, DU HAR SKREVET HER, STOPPER I 2003. HVAD ER DER SKET SIDEN?

Der er sket det, at jeg er fortsat med at være politisk aktiv, og også har været aktiv i foreningen for seniorer inden for sundhedsvæsenet. Grunden til at jeg kom ind i denne, var netop at jeg syntes, det var dejligt, at den var tværfaglig. Det har jeg rigtig godt kunnet lide. Fordi så hører og ser man forskelligt fra andre sider. Det er sket flere gange, at jeg har sagt, at nu skal vi jo lige huske på, at foreningen ikke kun er for pensionerede sygeplejersker. "Ja, det har du jo sagt". "Ja, og vi skal huske det!" Man skal se tingene som en helhed af mange forskellige små brikker, der skal kunne arbejde sammen, hvor ingen kan undværes.

I: DU GIK PÅ PENSION I 2003?

Nej, det gjorde jeg i 2005. I 2003 havde jeg været der i 40 år.

I: HVAD HAR DU ELLERS GJORT FOR AT HOLDE DIG AKTIV? DU HAR HAVEN, DET POLITISKE, SENIORFORENINGEN, KURSER... ?

Jeg er sammen med mine veninder. Vi er fem elevkammerater, der ofte mødes. Vi snakker, drikker kaffe., og jeg har en veninde, som jeg tager på ferie med.

I: HVOR REJSER I HEN?

Jeg har rejst flere gange med min barndomsveninde. Vi har rejst til i Nordkap, vi har været på højskole, i Normandiet, og nu er der en af de andre, som også har mistet sin mand, som jeg tager på busture med. Vi har været til Folkemødet to gange, og flere gange på Bornholms Folkehøjskole, og ja, der er noget hele tiden.

I: HVAD TAGER I PÅ HØJSKOLE EFTER?

For at opleve og få ny inspiration af de gode undervisere, som der er sådan nogle steder. Det er en utrolig dejlig måde at være sammen på, når man er en person, der skal afsted alene, selv om man er nogle, der følges ad. Det er en perfekt måde. Der er tilrettelagt et program, som man kan vælge emner ud fra, som man har lyst til at fordybe sig i. Der er samvær med en masse mennesker, som man ikke sådan kender, hvis man kan sige, at det er på et mere uforpligtende niveau, når man kommer på en højskole. Man skal overhovedet ikke gå op i noget som helst, andet end at arrangere sig og bare være der.

HØJSKOLEINTERESSER

I: HVILKE EMNER HAR DU VALGT AT FORDYBE DIG I?

Da jeg var på Bornholm første gang i 2007 var det sammen med min barndomsveninde fra første klasse. Der var en præst fra Rønne, og kurset handlede om alvorlig sygdom og om hvordan man kunne hjælpe de efterladte, hvad de havde brug for, og hvordan man kunne give det videre. Det var et 14-dages kursus. Sidenhen har jeg været på et 14-dages kursus mere derovre, og det var med nogle af mine elevkammerater. Det handlede om humor, Storm P. Det var en helt anden boldgade med forskellige livsværdier.

For år tilbage har jeg været på Esbjerg Højskole. Det var i 1996, året efter min mand døde, og det var et ugekursus om prioriteringer i sundhedsvæsenet, hvor man fik nogle forskellige historier præsenteret, og hvor man så skulle prøve at nå til enighed i en gruppe, om hvordan man så skulle prioritere. Hvad lægger man vægt på? Er det handicap? Psykisk sygdom? Hvor meget skal man tage fra den ene til den anden? Det var utroligt lærerigt og spændende at sidde der og vælge den ene fremfor den anden ud fra de kriterier, man som menneske har bygget op. Det var meget økonomiske betragtninger ud fra patientcases.

Jeg har været på Rønshoved, og det har jo været mit sønderjyske ophav, der har gjort, at jeg har været der nogle gange. Der har jeg været alene afsted, og det var faktisk ret godt, for der lærte man jo en masse mennesker fra hele Danmark at kende. Det var dengang, hvor jeg var i stand til at røre mig mere, end jeg gør nu. Vi var på ø-vandring, Mandø, Rømø, Fanø og på nogle af halligerne. Vi var på Ærø og på Helgoland. Det har jeg prøvet nogle gange. Jeg har også været der i adventstiden for at se højskolen på en anden årstid. Det var selvfølgelig jul og advent, som var motiverne med meget fællesskab omkring Højskolesangbogen.

I: DET VIRKER DA SOM OM DU SIDEN 2003, HVOR DU VAR OVRE HOS DRONNINGEN, HAR HOLDT DIG RIMELIGT AKTIV?

Det har jeg. Det kan jeg slet ikke lade være med.

FAMILIEN OG BØRNEBØRN

I: BØRNEBØRNENE? HAR DU TID TIL DEM?

Ja. Jeg har jo selv opdraget på den måde, da mine børn var små, fordi mine forældre også var politisk aktive ... jeg kan huske engang, min datter havde været sammen med nogle veninder, og så kom hun hjem, og lukkede kælder døren op, mine forældre røg begge to, jeg har aldrig røget, og så siger hun, min datter: "Nå, mormor og morfar har været der." Der lugtede jo af cerutter nede i kælderen, når de havde været der. De var jo så optagede, så selvom der var fødselsdage – jeg har ikke været forsømt på nogen måde – men så siger mine kære unger: "Kommer mormor og morfar også? Eller skal de på kursus?"

De gjorde jo alt for at kunne komme og for at have fri, men var der noget andre steder i landet, var de jo nødt til at melde fra. Det er bestemt ikke, fordi vi har været forsømt, men vi har tit moret os over det. Så jeg har prøvet at være der, i hvert fald når der er fødselsdag.

I: DU ER LIGESOM DINE FORÆLDRE?

Ja, dybest set.

I: SOM MEGET AKTIV, MEN OGSÅ SOM MEGET VIDEDEBEGÆRLIG, INDEN FOR DIT EGET OG INDEN FOR ANDRE OMRÅDER?

Det kan jeg slet ikke lade være med. Det er derfor jeg ser Deadline stort set hver aften, for jeg synes der er så mange gode emner, der bliver debatteret, så man kan prøve at få de små grå til at fungere.

I: HVORFOR ER DU AKTIV INDEN FOR POLITIK? HVAD GIVER DET DIG? HVAD KÆMPER DU FOR?

Jeg håber på at kunne gøre verden god at leve i, i hvert fald for dem, der har små midler. Jeg mangler ikke selv noget, så jeg mener, det er en pligt at hjælpe dem, der har det svært.

I: DET ER EN GOD GRUND TIL AT VÆRE AKTIV.

Jeg har været til mødet henne i Sognehuset i forbindelse med at Værestedet havde indvielse, og til andre aktiviteter derhenne. Der havde jeg en sjov oplevelse, fordi en af dem, der er med i vores bestyrelse, som ikke har været med nær så længe som mig, gav mig et knus, da jeg kom derhen, og så sagde han: "Ja, selvfølgelig kommer du!" Det var til et arrangement om Hasles fremtid. Der har været møder om kommunalplanen, hvor man påtænker at lave den skide letbane. Men altså, at blive mødt på den måde: jamen selvfølgelig kommer du, du kommer altid, når der er noget.

I: DET VIL SIGE, AT DU OGSÅ ER MEGET ENGAGERET I, HVAD DER SKER I HASLE?

Ja, det kan jeg slet ikke lade være med.

TIDEN IDAG OG TIDEN DENGANG

I: DET SKULLE MAN VEL OGSÅ MENE. MED ET LIV LEVET OG EN FORTJENSTMEDALJE. DET ER JO IKKE HVEM SOM HELST DER KOMMER OVER OG MØDER DRONNINGEN OG FÅR FORTJENSTMEDALJEN FOR 40 ÅRS TRO TJENESTE.

Jeg tænkte, at det er mit liv, og hvor spændende kan det være for andre? Netop det, at det er ens forældre der kommer fra en anden egn, der er dødsfald, og en dårlig økonomi, det var efterkrigsår – der var så mange ting, der var med til at forme deres liv i starten. Når jeg så tænker på, hvor godt et liv de nåede at have, mens de var levende, men de var også meget arbejdsomme og passede på. Jeg kan huske engang hvor min mor havde været nede på Rådhuset for at betale ejendomsskat. Hun stod derhjemme, og vendte lommerne ud på sin cottoncoat og så sagde hun: “Hundene kan da ikke tisse på mig, for jeg har da 50 øre.” Alt var gået til ejendomsskatten, så de var virkelig dygtige til at leve på en sten og til at klare sig selv. Der var jo slet ikke sikkerhedsnet, som der er i dag.

I: DET VIL SIGE AT MAN GIK Å RÅDHUSET FOR AT BETALE SIN EJENDOMSSKAT?

I starten, da jeg var blevet gift, betalte man ejendomsskat på kommunekontoret. Tænk på alt det her digitale, det var der jo ikke.

I: JEG TÆNKTE, AT MAN GIK I BANKEN. DET ER JO SÅ NOGLE AF DE FORSKELLE, DER ER. Ja, bevar mig vel.

I: DER ER JO SKET EN KÆMPESTOR UDVIKLING I ØKONOMIEN, ALTSÅ HVORDAN MAN BETALER. MEN JEG TÆNKER OGSÅ I FORHOLD TIL SOM DU SAGDE, AT I HAVDE EN LEJLIGHED TIL 400 KR.

451 kr. og 50 kr. i varme! Og det var vildt dyrt dengang. Min mor kendte en, som kendte en, hvor vi kunne have fået nogle værelser ovenpå i en villa i nærheden af Christianskirken, og det har været et par hundrede. Omvendt – den her var ny, den var stor, en to'er med to kamre. Hvis ikke vi havde haft vores haveinteresser, og jeg vil sige, at min mand var ikke haveinteresseret i starten, for han var søn af en meget, meget dygtig havemand, som var meget perfektionistisk, så han syntes at det der med haven, det var bare arbejde, så det ville han ikke. Efterhånden fik jeg da opdraget ham til at se, at det var dejligt. Han startede med at få en kop kaffe og læse avisen og så gik han ud. Vores have blev kultiveret fra ende til anden, og det blev den hver dag. Han elskede haven, mens han kunne.

I: VAR HANS FAR GARTNER?

Nej, han var bager, men han gik bare meget op i haven.

KÆRLIGHEDEN TIL HAVEN

I: MEN DIN FAR VAR GARTNER, OG ER DET SÅ DERFRA DIN INTERESSE STAMMER?

Som jeg sagde, så gik jeg på Skovvangsskolen fra 1950 til 1960, og der var der et areal, der var udlagt som skolehave. Det er man jo begyndt at have igen nogle steder, så det er lidt pudsigt faktisk. At lære børn, at sådan ser det ud, når det er frø, og så kommer det ned i jorden, hvor det vokser, og så kan man høste noget.

I: HVORDAN SÅ EN SKOLEHAVE UD DENGANG? VAR DET ET HØJBED?

Det var ganske almindelig fræset jord, og så fik man en firkant. Hvis man ikke kunne få dem fordelt alle sammen ... jeg har i flere år haft to, for det skulle jo udnyttes.

I: HVOR STORE VAR DE?

Jamen, det har været et par meter, og så fik man frø, som man kunne så, og blandede blomster. Man kunne så ærter og gulerødder. Det var mere det, at man fik lyst til at kunne producere noget, og selv holde det. Jeg var rigtig glad for det, det var jeg. Jeg tænker tit, når jeg sidder her: "Ja, nu er det dig, der hænger på haven, men det var også dig, der ville have den!"

I: DET ER DA DEJLIGT MED EN HAVE.

Jo, men det er også hårdt arbejde, når man er blevet et skravl på nogle punkter. I år har jeg købt mig til en anlægsgartner, som har ordnet nogle bede, og da fandt jeg ud af, at det er godt nok for dyrt. Nej, jeg må bare selv tage mig sammen, være mindre ambitiøs, og så tage nogle mindre bidder ad gangen. Det er svært, men det kan jeg blive nødt til.

I: SÅ ER DET JO GODT, AT DU HAR SÅ MANGE ANDRE MÅDER, AT KUNNE HOLDE DIG AKTIV PÅ.

Jeg sidder ikke kun her, og det vil jeg heller ikke.

MØDET MED DRONNINGEN

I: HAR DU MERE DU GERNE VIL TILFØJE – BÅDE I FORHOLD TIL DET DU HAR SKREVET HER, MEN OGSÅ I FORHOLD TIL HVAD DER ER SKET SIDEN 2003? DU MÅ OGSÅ RIGTIG GERNE FORTÆLLE OM DIT MØDE MED DRONNINGEN, HVIS DU HAR LYST.

Jeg var der i april 2004 for at sige tak. En af mine fem elevkammerater havde været derovre før mig, så hun kunne da heldigvis fortælle om, hvordan hun havde oplevet det, så det var lidt sjovt. Hun sagde, at du skal ikke regne med, når du kommer ind til Dronningen, at hun så stiller nogle spørgsmål. Når man kommer ind, sidder hun og kigger venligt op på en, og så er man nødt til at have formet, hvad man selv har lyst til at sige. Det var rart at være forberedt på forhånd.

I: DET KAN JEG GODT FORESTILLE MIG.

Så jeg havde forberedt mig.

I: TOG DU DER OVER SELV? DET KUNNE JO VÆRE, DU HAVDE NOGLE AF BØRNENE MED?

Jamen, de må slet ikke komme med ind. Min søn og svigerdatter boede allerede dengang på Sjælland, så jeg rejste over til dem. De havde en dreng på fem år, og en dreng på et par år, som sad i klapvogn. Vi tog ind, og de skulle sige farvel til mig, når jeg gik indenfor. Mens min svigerdatter så stod der med klapvognen, og den anden ved siden af ... så kommer der en betjent hen til hende og siger til hende: "Er det for at se på Dronningen?" Hun fortalte, hvorfor, og han viste hende så, hvor Dronningen plejede at køre ind. Jeg tror det er ved Skt. Jørgens Gård. "Gå derover at stå, og så plejer hun at sidde i den side af bilen." Så hun fattede derom med klapvogn og den store, så de havde det hele i første parket. Det ved man jo ikke på forhånd. Når man selv er den der skal ind, kommer man først til at snakke med en kabinetssekretær og skal lægge sin taske. Man må ikke have sin taske med ind, også selvom jeg bare havde en lillebitte taske. Den skulle blive uden for, og så bliver man vist ind, hvor Dronningen sidder. Her siger man tak, og fortæller, hvorfor man er kommet.

I: HVOR LANG TID HAR MAN?

Et par minutter eller tre, det er i hvert fald ikke mere. Så man skal være forberedt på, hvad man vil. Det som min veninde og jeg har snakket om, som er så fantastisk, det er jo når man kommer ind i salen, er godkendt af kabinetssekretæren og har lagt tasken ... jeg kan ikke huske, hvad salen hedder, men det er en stor sal, hvor der er stole hele vejen rundt. Man går hen til en pult, hvor der står nogle, som man fortæller hvem man er, og så kommer man ind til Dronningen i rangorden. Der var et par politikere, blandt andet Flemming Kofod-Svendsen. Jo højere man er på strå, jo før kommer man ind, og sygeplejersker er nok midt i klasserne. Når det så er ens tur til at komme ind, er der en af de to, der står oppe ved pulten, de må skrive op hvad tøj man har på, for de kan jo ikke huske ... jeg tror, vi var nogle og halvfems ... de kan jo ikke huske hvad vi hedder. Så kommer de lige stigende hen over gulvet, og "Fru Edith Pedersen" og det var så mig. De må skrive ned, hvad man har på, eller et eller andet, for ellers kan de vel ikke skille os fra hinanden, så det var lidt sjovt. Så får man sagt, det man vil, og så går man ud. Det var da spændende.

I: DET KAN JEG DA GODT FORESTILLE MIG. AT FÅ LOV TIL AT STÅ OVERFOR HENDE. DET MÅ HAVE VÆRET EN STOR DAG.

Vi havde bestemt på forhånd ... min søn var på arbejde, men min svigerdatter og drengene og jeg tog så ud at spise. Vi var forbi Vor Frue Kirke først, for det var jo der Kronprinsen og Mary skulle giftes i maj. Vi skulle ind og se den store kirke, som den store havde set så mange gange i fjernsynet, og han var rigtig sådan en Spørge Jørgen. Han spurgte, da vi var derinde, og hvem er det, og hvem er det, for der er jo alle de statuer derinde. Han fik da svar på mange spørgsmål, og så gik vi ud at spise bagefter.

I: DET VAR EN GOD DAG.

Edith: Det var det.